

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 167/2024
28.02.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Милене Рашић, председника већа, Дубравке Дамјановић, Гордане Којић, Александра Степановића и Тајјане Вуковић, чланова већа, са саветником Врховног суда Снежаном Лазин, као записничарем, у кривичном предмету окривљене АА, због продуженог кривичног дела увреда из члана 170. став 1. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљене АА – адвоката Ермедина Ћућевића, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Сјеници К.бр.145/22 од 28.02.2023. године и Вишег суда у Новом Пазару Кж1 140/23 од 20.11.2023. године, у седници већа одржаној дана 28.02.2024. године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ као основан захтев за заштиту законитости браниоца окривљене АА – адвоката Ермедина Ћућевића, па се **ПРЕИНАЧУЈУ** правноснажне пресуде Основног суда у Сјеници К.бр.145/22 од 28.02.2023. године и Вишег суда у Новом Пазару Кж1 140/23 од 20.11.2023. године, тако што Врховни суд, на основу одредбе члана 422. тачка 2) Законика о кривичном поступку, према окривљеној АА, за кривично дело за које је правноснажно оглашена кривом,

ОДБИЈА ОПТУЖБУ

да је крајем августа месеца 2022. године, у ..., поступајући са умишљајем, у стању урачунљивости, свесна противправности свога дела, непосредно и преко друштвене мреже „Facebook“, где је преко своја два „Facebook“ налога – профила АА и АА1, увредила приватну тужиљу ББ називајући је „сељанка, гурбетка, бедевија, коњоглава“ и приватној тужилји упућивала псовке говорећи јој „је.ем ти балијску мајку“, што вређа част и углед приватне тужилје и усмерени су искључиво на деградацију и омаловажавање личности приватне тужилје и њене националне припадности,

- чиме би извршила продужено кривично дело увреда из члана 170. став 1. Кривичног законика.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ приватна тужилџа ББ да сходно члану 265. став 3. Законика о кривичном поступку накнади трошкове кривичног поступка, о чијој ће висини првостепени суд одлучити посебним решењем.

Приватна тужилџа ББ се на основу члана 258. став 3. Законика о кривичном поступку упућује да имовинскоправни захтев може остварити у парничном поступку.

Образложење

Пресудом Основног суда у Сјеници К.бр.145/22 од 28.02.2023. године окривљена АА је оглашена кривом због извршења продуженог кривичног дела увреда из члана 170. став 1. КЗ и осуђена је на новчану казну у одређеном износу од 70.000,00 (седамдесетхиљада) динара коју је дужна да плати буџету Републике Србије на означени текући рачун у року од 30 дана рачунајући од дана правноснажности пресуде, а уколико то не учини новчана казна ће јој бити замењена у казну затвора тако што ће се сваких 1.000,00 динара заменити са по једним даном затвора.

Истом пресудом окривљена је обавезана да приватној тужилџи ББ надокнади трошкове кривичног поступка на име награде за њеног пуномоћника – адвоката Изета Пучића у износу од 109.500,00 динара у року од 30 дана рачунајући од дана правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења. Окривљена је обавезана да на име паушала исплати буџету Републике Србије износ од 6.000,00 динара у року од 15 дана рачунајући од дана правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења. Оштећена ББ је ради остваривања имовинскоправног захтева упућена на парницу.

Пресудом Вишег суда у Новом Пазару Кж1 140/23 од 20.11.2023. године одбијена је као неоснована жалба браниоца окривљене АА – адвоката Ермедина Ђуђевића и потврђена је пресуда Основног суда у Сјеници К.бр.145/22 од 28.02.2023. године.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости поднео је бранилац окривљене АА – адвокат Ермедин Ђуђевић, због повреда закона из члана 438. став 1. тачка 1) и 9) и члана 439. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји поднети захтев, те да укине пресуде Основног суда у Сјеници К.бр.145/22 од 28.02.2023. године и Вишег суда у Новом Пазару Кж1 140/23 од 20.11.2023. године и предмет врати првостепеном суду на поновни поступак и одлуку или да преиначи наведене пресуде тако што ће окривљену АА ослободити од оптужбе за дело за које се терети или тако што ће одбацити као неуредну приватну тужбу приватне тужилџе, као и да уколико нађе за сходно позове странке ради учешћа на седници већа.

Врховни суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Врховном јавном тужилаштву сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештавања Врховног јавног тужиоца и браниоца окривљене, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је, по оцени навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости је основан.

По налажењу Врховног суда основано бранилац окривљене АА у поднетом захтеву истиче да је доношењем побијане правноснажне пресуде, којом је окривљена оглашена кривом због продуженог кривичног дела увреда из члана 170. став 1. КЗ, на штету окривљене учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП. Наиме, по ставу браниоца, у конкретном случају се ради о правноснажно пресуђеној ствари, обзиром да је поводом истог животног догађаја и због истоветних чињеница и речи које је окривљена изговорила оштећеној, пред Прекршајним судом у Сјеници, против окривљене претходно вођен прекршајни поступак, а у коме је она због учињеног прекршаја из Закона о јавном реду и миру осуђена на новчану казну и то пре доношења побијане правноснажне пресуде, па стога, по ставу браниоца, окривљена није могла за исто дело бити осуђена и побијаном правноснажном пресудом.

Наиме, из списка предмета произилази да је пресудом Прекршајног суда у Сјеници 2Пр.бр.478/22 од 29.11.2022. године окривљена АА оглашена одговорном због извршења прекршаја из члана 8. став 1. Закона о јавном реду и миру и осуђена на новчану казну у износу од 30.000,00 (тридесетхиљада) динара коју је дужна да плати у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде или ће суд у супротном на основу члана 315. Закона о прекршајима посебним решењем одлучити о начину извршења неплаћене новчане казне, те је обавезана и на плаћање трошкова прекршајног поступка у паушалном износу од 2.100,00 динара у року од 8 дана од дана правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења. Наведена пресуда је постала правноснажна дана 11.01.2023. године када је потврђена пресудом Прекршајног апелационог суда, Одељење у Крагујевцу I-204 Прж.27683/2022.

Према чињеничном опису наведеног прекршаја, окривљена АА је „дана ...2022. године, око 14,00 часова у ..., у улици ... на коловозу испред породичних кућа ВВ и АА, нарушила јавни ред и мир дрским, непристојним и безобзирним понашањем, на тај начин што је ББ и ВВ, у присуству патроле полиције, упутила увреде и псовке речима „Шта сте ви, гурбети неки да перете тепихе на улици, то што ви радите раде само гурбети и гори сте од гурбета“, а након што је патрола полиције упозорила исту на понашање одговорила је „Шта ви мене упозоравате, упозорите ове гурбете (мислећи на ВВ)“ и тиме извршила прекршај из члана 8. став 1. Закона о јавном реду и миру.

Побијаном пресудом Основног суда у Сјеници К.бр.145/22 од 28.02.2023. године окривљена АА је оглашена кривом због извршења продуженог кривичног дела увреда из члана 170. став 1. КЗ, за које дело је осуђена на новчану казну у одређеном износу од 70.000,00 (седамдесетхиљада) динара, а како је то ближе означено у изреци пресуде. Наведена пресуда је постала правноснажна дана 20.11.2023. године када је потврђена пресудом Вишег суда у Новом Пазару Кж1 140/23.

Из чињеничног описа радњи продуженог кривичног дела увреда из члана 170. став 1. КЗ, због којег је окривљена АА побијаном правноснажном пресудом оглашена кривом, произилази да чињенични опис предметног кривичног дела одговара чињеничном опису прекршаја из члана 8. став 1. Закона о јавном реду и миру, описаном у правноснажној пресуди Прекршајног суда у Сјеници 2Пр.бр.478/22 од 29.11.2022. године. Ово, имајући у виду да се догађај описан у тој пресуди и догађај

описан у побијаној правноснажној пресуди односи на исту окривљену, те да се догађај догодио у исто време – крајем августа месеца 2022. године према побијаној правноснажној пресуди, а дана ...2022. године према прекршајној пресуди, у истом месту - ..., при чему се догађај односи на суштински битно исте радње окривљене АА према истој оштећеној ББ, а које радње су описане и у изреци побијане правноснажне пресуде и у изреци правноснажне пресуде Прекршајног суда у Сјеници 2Пр.бр.478/22 од 29.11.2022. године.

Дакле, чињенице које су обухваћене изреком прекршајне пресуде, у суштини су битно исте, у односу на чињенице које су обухваћене изреком правноснажне пресуде у кривичном поступку у којем је окривљена АА оглашена кривом, а након што је прекршајна пресуда којом је окривљена АА оглашена одговорном за прекршај из члана 8. став 1. ЗЈРМ постала правноснажна.

Стога, како се чињенични опис напред наведеног прекршаја односи на исту окривљену, на исти животни догађај који се десио у исто време, на истом месту, према истој оштећеној и са битно истоветним инкриминисаним радњама окривљене АА које су нераскидиво повезане, то је, по оцени Врховног суда, у конкретном случају побијаним пресудама на штету окривљене учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, односно повређено је начело „ne bis in idem“, а на шта се основано указује у захтеву за заштиту законитости браниоца окривљене.

При томе, околност да у чињеничном опису прекршаја из члана 8. став 1. ЗЈРМ није наведено да је окривљена упутила оштећеној увреде и преко друштвене мреже „Facebook“, а што је наведено у изреци побијане правноснажне пресуде, а такође и околност да у чињеничном опису наведеног прекршаја и предметног кривичног дела нису наведене у потпуности идентичне речи које је окривљена у виду увреда и псовки критичном приликом упутила оштећеној, по оцени Врховног суда, у конкретном случају догађај у целини не чини суштински другачијим, па стога и не утиче на оцену суда да се ради о пресуђеној ствари, обзиром да чињенице у оба поступка вођена према окривљеној АА произилазе из истог животног догађаја и чине просторно, временско и садржајно нераскидиво јединство, а због чега је садржајно и циљно јединство радњи окривљене у овом конкретном случају оцењено као исто дело.

Одредбом члана 4. став 1. ЗКП прописана је забрана поновног суђења у истој ствари, односно забрана гоњења лица за кривично дело за које је одлуком суда правноснажно ослобођен или осуђен или за које је оптужба правноснажно одбијена или је поступак правноснажно обустављен.

Поред тога, правна сигурност у казненом праву гарантована је и Уставом Републике Србије који у члану 34. став 4. прописује да нико не може бити гоњен ни кажњен за кривично дело за које је правноснажном пресудом ослобођен или осуђен или за које је оптужба правноснажно одбијена или поступак правноснажно обустављен, нити судска одлука може бити измењена на штету окривљеног у поступку по ванредном правном леку, а којим забранама подлеже и вођење поступка за неко друго кажњиво дело.

Такође, и одредба члана 4. став 1. Протокола број 7 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода прописује да се никоме не сме поново судити, нити се може поново казнити у кривичном поступку у надлежности исте државе за дело због кога је већ био правноснажно ослобођен или осуђен у складу са законом и кривичним поступком те државе.

Из наведених одредби јасно произилази да је забрањено кривично гоњење или суђење за кажњиво дело, уколико оно произилази из истих чињеница или чињеница које су у битном исте, а које су предмет дела које је већ правноснажно пресуђено.

Коначно, Европски суд за људска права је кроз одлуку Великог већа у предмету *Zolotukhin v. Russia* од 10.02.2009.године (број представке 14939/03) дефинитивно стао на становиште да су чињенице једини критеријум за оцену истоветности дела и да је метод примене чињеница као критеријума, у односу на метод правне квалификације, сигурнији за појединца, а и у пресудама Марести против Хрватске од 25.06.2009.године (број представке 55759/07), те Муслија против Босне и Херцеговине од 14.01.2014.године (број представке 32042/11), је примењиван чињенично утемељени приступ за разлику од приступа утемељеног на идентитету правних квалификација дела или идентитету заштићених добара.

Имајући у виду цитиране законске, уставне и конвенцијске одредбе, као и утврђене критеријуме и установљену праксу Европског суда за људска права, те чињеницу да радње окривљене АА описане у изреци правноснажне прекршајне пресуде Прекршајног суда у Сјеници 2Пр.бр.478/22 од 29.11.2022. године, којом је окривљена оглашена одговорном за прекршај из члана 8. став 1. ЗЈРМ и радње због којих је она каснијом побијаном правноснажном пресудом оглашена кривом за кривично дело, представљају у бити чињенично један исти догађај, то је Врховни суд нашао да се у конкретном случају очигледно ради о правноснажно пресуђеној ствари која трајно искључује кривично гоњење окривљене за кривично дело, те да су нижестепени судови били дужни да, правилном применом закона, према окривљеној на основу члана 422. тачка 2) ЗКП одбију оптужбу за продужено кривично дело увреда из члана 170. став 1. КЗ. Како првостепени и другостепени суд, супротно забрани гоњења и кажњавања за исто дело, то нису учинили, то је побијаним правноснажним пресудама на штету окривљене учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, односно повреда начела „*ne bis in idem*“ прописана чланом 4. ЗКП.

Како против истог учиниоца за исто кривично дело није могуће водити два кривична поступка, односно друге поступке за кажњива дела, то је Врховни суд усвојио као основан захтев за заштиту законитости браниоца окривљене АА – адвоката Ермедина Ђуђевића, те отклонио наведену повреду закона преиначењем правноснажних пресуда Основног суда у Сјеници К.бр.145/22 од 28.02.2023. године и Вишег суда у Новом Пазару Кж1 140/23 од 20.11.2023. године, тако што је према окривљеној АА на основу члана 422. тачка 2) ЗКП одбио оптужбу за продужено кривично дело увреда из члана 170. став 1. КЗ, за које је оптужена и правноснажно оглашена кривом, јер се у конкретном случају ради о ствари која је већ правноснажно пресуђена, те се сходно овој одлуци није упуштао у разматрање осталих истакнутих повреда у захтеву браниоца окривљене.

На основу члана 265. став 3. ЗКП Врховни суд је обавезао приватну тужиљу ББ да накнади трошкове кривичног поступка, о чијој ће висини првостепени суд одлучити посебним решењем, док је на основу члана 258. став 3. ЗКП упутио приватну тужиљу да имовинскоправни захтев може остварити у парничном поступку.

Са изнетих разлога, Врховни суд је на основу члана 492. став 1. тачка 2) ЗКП одлучио као у изреци ове пресуде.

Записничар-саветник
Снежана Лазин, с.р.

Председник већа-судија
Милена Рашић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић